Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

15. července 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Rovné zacházení v zaměstnání a povolání – Směrnice 2000/78/ES – Zákaz diskriminace na základě zdravotního postižení – Článek 2 odst. 2 písm. a) – Článek 4 odst. 1 – Článek 5 – Vnitrostátní právní úprava, která stanoví požadavky na sluchovou ostrost příslušníků vězeňské služby – Nedosažení požadovaných minimálních prahových hodnot sluchového vnímání – Absolutní nemožnost setrvání ve funkci“

Ve věci C-795/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Riigikohus (Nejvyšší soud, Estonsko) ze dne 24. října 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 29. října 2019, v řízení

XX

proti

Tartu Vangla,

za přítomnosti:

Justiitsminister,

Tervise- ja tööminister,

Õiguskantsler,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení A. Arabadžev, předseda senátu, A. Kumin, T. von Danwitz (zpravodaj), P. G. Xuereb a I. Ziemele, soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

* Jednací jazyk: estonština.

s ohledem na vyjádření předložená:

– za XX K. Hannim, vandeadvokaat,

– za Õiguskantsler O. Koppelem,

– za řeckou vládu E.-M. Mamouna, A. Magrippi a A. Dimitrakopoulou, jako zmocněnkyněmi,

– za Evropskou komisi D. Martinem a E. Randvere, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 25. listopadu 2020,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 2 odst. 2 a čl. 4 odst. 1 směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2000, L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi XX a Tartu Vangla (věznice v Tartu, Estonsko) v návaznosti na rozhodnutí ředitele této věznice propustit XX z důvodu nesplnění požadavků na sluchovou ostrost příslušníků vězeňské služby.

Právní rámec

Unijní právo

3 Body 16, 18, 20, 21 a 23 odůvodnění směrnice 2000/78 uvádějí:

„(16) Zavedení opatření k uspokojení potřeb zdravotně postižených osob na pracovišti hraje v boji proti diskriminaci na základě zdravotního postižení důležitou úlohu.

[…]

(18) Tato směrnice zejména nevyžaduje, aby ozbrojené síly, policie, vězeňské nebo záchranné služby přijímaly nebo zaměstnávaly osoby, které nemají požadovanou schopnost vykonávat řadu funkcí, jejichž vykonávání by se od nich mohlo požadovat se zřetelem k oprávněnému cíli zachování operační schopnosti těchto služeb.

[…]

(20) Měla by být přijímána vhodná opatření, tj. účinná a praktická opatření k přizpůsobení pracoviště zdravotnímu postižení, například přizpůsobením pracovních prostorů a zařízení, režimu pracovní doby, dělby úkolů nebo poskytnutím vzdělávacích nebo zaškolovacích opatření.

(21) Za účelem určení, zda určitá opatření představují neúměrné břemeno, je třeba vzít v úvahu zejména s nimi spojené finanční a jiné náklady, velikost a finanční prostředky organizace či podniku a možnost získání veřejných prostředků nebo jiné pomoci.

[…]

(23) Za velmi omezených okolností může být rozdíl v zacházení odůvodněný v případech, kdy vlastnost týkající se náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace představuje oprávněný a rozhodující požadavek povolání, kdy cíl je legitimní a požadavek přiměřený. Takové okolnosti musí být zařazeny do informací předkládaných členskými státy Komisi.“

4 Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Účel“, uvádí:

„Účelem této směrnice je stanovit obecný rámec pro boj s diskriminací na základě náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace v zaměstnání a povolání, s cílem zavést v členských státech zásadu rovného zacházení.“

5 Článek 2 dané směrnice, nadepsaný „Pojem diskriminace“, uvádí:

„1. Pro účely této směrnice se ‚zásadou rovného zacházení‘ rozumí neexistence jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na jakémkoli základě uvedeném v článku 1.

2. Pro účely odstavce 1 se

a) ‚přímou diskriminací‘ rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci na základě jednoho z důvodů uvedených v článku 1;

[…]

5. Tato směrnice se nedotýká opatření stanovených vnitrostátními právními předpisy, která jsou v demokratické společnosti nutná pro veřejnou bezpečnost, udržování veřejného pořádku a předcházení trestním činům, pro ochranu zdraví a ochranu práv a svobod ostatních lidí.“

6 Článek 3 téže směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 1 uvádí:

„V rámci pravomocí svěřených [Evropské unii] se tato směrnice vztahuje na všechny osoby ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejných subjektů, pokud jde o

a) podmínky přístupu k zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo k povolání, včetně kritérií výběru a podmínek náboru bez ohledu na obor činnosti a na všech úrovních profesní hierarchie včetně získávání praktických zkušeností [včetně postupu v zaměstnání];

[…]

c) podmínky zaměstnání a pracovní podmínky včetně podmínek propouštění a odměňování;

[…]“

7 Článek 4 směrnice 2000/78, nadepsaný „Profesní požadavky“, v odstavci 1 stanoví:

„Bez ohledu na čl. 2 odst. 1 a 2 mohou členské státy stanovit, že rozdíl v zacházení na základě vlastností souvisejících s jedním z důvodů uvedených v článku 1 nepředstavuje diskriminaci, pokud z povahy dotyčné pracovní činnosti nebo z podmínek jejího výkonu vyplývá, že tyto vlastnosti představují podstatný a určující profesní požadavek, je-li cíl legitimní a požadavek přiměřený.“

8 Článek 5 této směrnice, nadepsaný „Přiměřené uspořádání pro zdravotně postižené osoby“, uvádí:

„Za účelem zaručení dodržování zásady rovného zacházení ve vztahu ke zdravotně postiženým osobám se těmto osobám poskytuje přiměřené uspořádání. To znamená, že pokud to konkrétní případ vyžaduje, musí zaměstnavatel přijmout vhodná opatření, která dané zdravotně postižené osobě umožní přístup k zaměstnání, jeho výkon nebo postup v zaměstnání nebo absolvování odborného vzdělávání, pokud tato opatření pro zaměstnavatele neznamenají neúměrné břemeno. Toto břemeno není neúměrné, je-li dostatečně vyváženo opatřeními existujícími v rámci politiky dotyčného členského státu v oblasti zdravotního postižení.“

Estonské právo

9 Článek 146 vangistusseadus (zákon o výkonu trestu odnětí svobody) uvádí:

„(1) Cílem lékařské prohlídky příslušníka vězeňské služby je zjistit zdravotní potíže způsobené výkonem služby, snížit a vyloučit zdravotní rizika a určit, že příslušníkovi vězeňské služby nebrání v plnění pracovních povinností žádné zdravotní potíže.

[…]

(4) Vláda Estonské republiky stanoví nařízením pravidla týkající se požadavků na zdravotní stav příslušníků vězeňské služby a jejich lékařské prohlídky, jakož i požadavky týkající se obsahu a formy lékařského posudku.“

10 Vabariigi Valitsuse määrus nr 12 “Vanglateenistuse ametniku tervisenõuded ja tervisekontrolli kord ning tervisetõendi sisu ja vormi nõuded” (nařízení č. 12 vlády Estonské republiky, „kterým se stanoví požadavky na zdravotní stav příslušníků vězeňské služby a jejich lékařské prohlídky, jakož i požadavky týkající se obsahu a formy lékařského posudku“), ze dne 22. ledna 2013 (dále jen „nařízení č. 12“), které bylo přijato na základě čl. 146 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, nabylo účinnosti dne 26. ledna 2013.

11 Článek 3 tohoto nařízení stanoví:

„(1) Zraková ostrost příslušníka vězeňské služby musí splňovat následující požadavky:

1) korigovaná zraková ostrost musí být na jednom oku nejméně 0,6 a na druhém oku nejméně 0,4;

2) normální zorné pole, normální barevné vidění a normální noční vidění;

(2) Příslušník vězeňské služby je oprávněn používat kontaktní čočky a brýle.“

12 Článek 4 uvedeného nařízení zní:

„(1) Úroveň sluchu příslušníka vězeňské služby musí být dostačující k tomu, aby byl schopen komunikovat po telefonu a aby slyšel poplašný signál a rádiovou komunikaci.

(2) Při lékařské prohlídce nesmí ztráta sluchu příslušníka vězeňské služby na uchu s lepším sluchem přesáhnout 30 dB při frekvenci 500 až 2 000 Hz a 40 dB při frekvencích 3 000 až 4 000 Hz a na uchu s horším sluchem 40 dB při frekvencích 500 až 2 000 Hz a 60 dB při frekvencích 3 000 až 4 000 Hz.“

13 Článek 5 téhož nařízení uvádí:

„(1) Seznam zdravotních potíží, které brání příslušníkovi vězeňské služby v plnění pracovních povinností a ze kterého je třeba vycházet při posuzování jeho zdravotního stavu, je uveden v příloze 1.

(2) Existence absolutní zdravotní kontraindikace brání tomu, aby osoba nastoupila do služby jako příslušník vězeňské služby nebo zahájila odbornou přípravu pro výkon takové služby. […]“

14 V příloze 1 nařízení č. 12 je stanoven seznam zdravotních potíží, které brání příslušníkovi vězeňské služby v plnění pracovních povinností. Mezi „zdravotními kontraindikacemi“ je „ztráta sluchu pod požadovanou normu“ klasifikována jako „absolutní“ zdravotní kontraindikace.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

15 Žalobce v původním řízení byl ve věznici v Tartu (Estonsko) zaměstnán jako příslušník vězeňské služby po dobu téměř patnácti let. Od 2. prosince 2002 pracoval jako dozorce v jejím oddělení „Výkon trestu a vazby“ a od 1. června 2008 jako dozorce v jejím oddělení „Dohled“. Jeho služební povinnosti na posledně uvedené pracovní pozici zahrnovaly mimo jiné dohled – v souladu s pokyny – nad osobami pod elektronickým dohledem za využití systému monitoringu, jakož i předávání informací o těchto osobách, sledování monitorovacích a signalizačních zařízení, vyhodnocení a předávání informací zejména v případě poplašného signálu a zjišťování porušení vnitřního řádu věznice.

16 V lékařském posudku ze dne 4. dubna 2017 bylo uvedeno, že prahová hodnota sluchového vnímání na levém uchu žalobce v původním řízení odpovídá požadavkům nařízení č. 12, zatímco na jeho pravém uchu činí 55 až 75 decibelů (dB) pro frekvence od 500 do 2 000 Hz. Podle žalobce se jedná o sluchovou vadu, kterou má již od dětství.

17 Rozhodnutím ze dne 28. června 2017 byl žalobce v původním řízení ředitelem věznice v Tartu propuštěn v souladu s relevantními ustanoveními estonského práva, včetně zejména článku 5 tohoto nařízení, z důvodu, že jeho sluchová ostrost nedosahuje minimálních prahových hodnot sluchového vnímání stanovených uvedeným nařízením.

18 Žalobce v původním řízení podal k Tartu Halduskohus (správní soud v Tartu, Estonsko) žalobu, kterou se domáhal určení protiprávnosti tohoto propuštění a přiznání náhrady škody, a tvrdil, že nařízení č. 12 zavádí diskriminaci na základě zdravotního postižení, která je v rozporu s põhiseadus (Ústava) a s vnitrostátní právní úpravou v oblasti rovného zacházení. Tato žaloba byla zamítnuta rozsudkem ze dne 14. prosince 2017 zejména z důvodu, že požadavek, který se

týká minimální prahové hodnoty sluchového vnímání a je stanoven v nařízení č. 12, je nezbytným a odůvodněným opatřením k zajištění způsobilosti příslušníků vězeňské služby plnit všechny jejich úkoly.

19 Rozsudkem ze dne 11. dubna 2019 Tartu Ringkonnakohus (odvolací soud v Tartu, Estonsko) vyhověl odvolání žalobce v původním řízení, zrušil uvedený rozsudek, konstatoval protiprávnost rozhodnutí o propuštění a rozhodl, že věznice v Tartu je povinna zaplatit žalobci v původním řízení náhradu škody.

20 Uvedený soud měl za to, že ustanovení nařízení č. 12, která se týkají požadavků na sluchovou ostrost, jsou v rozporu s obecnou zásadou rovnosti zakotvenou v Ústavě. Podle uvedeného soudu je toto nařízení mimoto v rozporu se zásadou ochrany legitimního očekávání, která je rovněž zakotvena v Ústavě. Tentýž soud tudíž rozhodl, že tato ustanovení nepoužije na věc, která mu byla předložena. Rovněž rozhodl o zahájení soudního řízení o přezkumu ústavnosti uvedených ustanovení u předkládajícího soudu Riigikohus (Nejvyšší soud, Estonsko).

21 Předkládající soud uvádí, že Justiitsminister (ministr spravedlnosti, Estonsko) a věznice v Tartu tvrdí, že nařízení č. 12, konkrétně jeho příloha 1, je v souladu s Ústavou a že potřeba zajistit bezpečnost osob a veřejný pořádek odůvodňuje minimální prahové hodnoty sluchového vnímání stanovené tímto nařízením, jakož i zákaz využívání sluchové pomůcky ke splnění těchto požadavků. Příslušník vězeňské služby musí být totiž schopen plnit všechny úkoly, pro které byl vyškolen, a v případě potřeby poskytnout pomoc policii, takže sluchová ostrost příslušníka vězeňské služby musí být dostatečná, aby byla bez pomoci sluchadla za všech okolností zaručena jasná a bezpečná komunikace s jeho kolegy.

22 Předkládající soud rovněž uvádí, že povinnost zacházet s osobami se zdravotním postižením stejným způsobem jako s ostatními osobami, které se nacházejí ve srovnatelné situaci, a bez diskriminace vyplývá nejenom z Ústavy, ale i z unijního práva, zejména z čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie a ustanovení směrnice 2000/78.

23 Předkládající soud konečně s odkazem na rozsudek ze dne 13. listopadu 2014, Vital Pérez (C-416/13, EU:C:2014:2371, body 43 až 45), uvádí, že potřeba zajistit operativnost a řádné fungování policejní, vězeňské nebo záchranné služby představuje legitimní cíl, který může odůvodnit rozdílné zacházení. Podle jeho názoru je však nutno zjistit, zda vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení stanovila požadavek přiměřený sledovanému cíli. Znění této směrnice ani judikatura Soudního dvora však neumožňují vyvodit v tomto ohledu jasné závěry.

24 Za těchto podmínek se Riigikohus (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba čl. 2 odst. 2 směrnice [2000/78] ve spojení s jejím čl. 4 odst. 1 vykládat v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům, které stanoví, že ztráta sluchu pod požadovanou normu je absolutní kontraindikací k dalšímu setrvání příslušníka vězeňské služby ve služebním poměru, a které nedovolují, aby při posuzování splnění požadavků na sluchovou ostrost byly použity kompenzační pomůcky?“

K předběžné otázce

25 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 2 odst. 2 a čl. 4 odst. 1 směrnice 2000/78 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že je absolutně nemožné nadále zaměstnávat příslušníka vězeňské služby, jehož sluchová ostrost nedosahuje minimálních prahových hodnot sluchového vnímání, které stanoví tato právní úprava, aniž při posuzování splnění požadavků na sluchovou ostrost umožňuje používání kompenzačních pomůcek.

26 Na úvod je třeba připomenout, že jak z nadpisu a preambule, tak z obsahu a účelu směrnice 2000/78 vyplývá, že jejím cílem je vytvořit obecný rámec pro zajištění rovného zacházení „v zaměstnání a povolání“ pro každého, a to tím, že mu poskytuje účinnou ochranu před diskriminací na základě jednoho z důvodů uvedených v článku 1, k nimž patří i zdravotní postižení (rozsudek ze dne 19. září 2018, Bedi, C-312/17, EU:C:2018:734, bod 28 a citovaná judikatura, a rozsudek ze dne 8. října 2020, Universitatea „Lucian Blaga“ Sibiu a další, C-644/19, EU:C:2020:810, bod 30).

27 Co se týče použitelnosti této směrnice s ohledem na údaje poskytnuté předkládajícím soudem, které nebyly před Soudním dvorem zpochybněny, nařízení č. 12 se týká podmínek náboru a propouštění – ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) a c) uvedené směrnice – příslušníka vězeňské služby, a spadá tudíž do působnosti téže směrnice.

28 Pokud jde zaprvé o otázku, zda taková vnitrostátní právní úprava, o jakou se jedná v původním řízení, zavádí rozdílné zacházení na základě zdravotního postižení, je třeba připomenout, že podle čl. 2 odst. 1 směrnice 2000/78 se pro její účely „zásadou rovného zacházení“ rozumí neexistence jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na jakémkoli základě uvedeném v článku 1 této směrnice. Článek 2 odst. 2 písm. a) této směrnice upřesňuje, že přímou diskriminací se rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci na základě zdravotního postižení.

29 Osoby se sníženou úrovní sluchové ostrosti, která je nižší než požadované minimální prahové hodnoty sluchového vnímání, nemohou být v projednávaném případě na základě nařízení č. 12, zejména jeho článku 4 a přílohy 1, přijaty nebo zaměstnávány jako příslušníci vězeňské služby. Je s nimi tudíž zacházeno méně příznivě, než je, bylo nebo by bylo zacházeno s jinými osobami ve srovnatelné situaci, tedy s ostatními pracovníky zaměstnanými jako příslušníci vězeňské služby, jejichž úroveň sluchové ostrosti tyto normy splňuje.

30 Z toho plyne, že toto nařízení zavádí rozdílné zacházení přímo založené na zdravotním postižení ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. a) směrnice 2000/78.

31 Pokud jde zadruhé o otázku, zda takové rozdílné zacházení může být odůvodněno na základě čl. 4 odst. 1 směrnice 2000/78, je třeba připomenout, že podle samotného znění tohoto ustanovení mohou členské státy stanovit, že rozdíl v zacházení na základě vlastností souvisejících s jedním z důvodů uvedených v článku 1 této směrnice nepředstavuje diskriminaci, pokud z povahy dotyčné pracovní činnosti nebo z podmínek jejího výkonu vyplývá, že tyto vlastnosti představují podstatný a určující profesní požadavek, je-li cíl legitimní a požadavek přiměřený.

32 Soudní dvůr rozhodl, že takový podstatný a určující profesní požadavek musí představovat nikoliv důvod, na němž je založeno rozdílné zacházení, nýbrž vlastnost související s tímto důvodem (rozsudek ze dne 15. listopadu 2016, Salaberria Sorondo, C-258/15, EU:C:2016:873, bod 33 a citovaná judikatura).

33 Článek 4 odst. 1 uvedené směrnice ve spojení s bodem 23 jejího odůvodnění, který odkazuje na „velmi omezené okolnosti“, za kterých může být takový rozdíl v zacházení odůvodněný, musí být v rozsahu, v němž umožňuje odchýlit se od zásady zákazu diskriminace, vykládán striktně (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. září 2011, Prigge a další, C-447/09, EU:C:2011:573, bod 72 a citovaná judikatura).

34 V tomto ohledu je třeba uvést, že bod 18 odůvodnění směrnice 2000/78 upřesňuje, že tato směrnice nevyžaduje, aby vězeňské služby přijímaly nebo zaměstnávaly osoby, které nemají požadovanou schopnost vykonávat řadu funkcí, jejichž vykonávání by se od nich mohlo požadovat se zřetelem k oprávněnému cíli zachování operační schopnosti těchto služeb.

35 Potřeba zajistit operační schopnost a řádné fungování těchto služeb tak představuje legitimní cíl ve smyslu čl. 4 odst. 1 této směrnice (obdobně viz rozsudek ze dne 13. listopadu 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, bod 44).

36 Podle čl. 2 odst. 5 směrnice 2000/78 se tato směrnice nedotýká opatření stanovených vnitrostátními právními předpisy, která jsou v demokratické společnosti nutná pro veřejnou bezpečnost, udržování veřejného pořádku a předcházení trestným činům, pro ochranu zdraví a ochranu práv a svobod ostatních lidí.

37 Pokud jde o cíl sledovaný vnitrostátní právní úpravou dotčenou v původním řízení, z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že nařízení č. 12 tím, že v článku 4 a příloze 1 stanoví minimální prahové hodnoty sluchového vnímání, jejichž nedodržení představuje absolutní zdravotní kontraindikaci k výkonu funkcí příslušníka vězeňské služby, usiluje o ochranu bezpečnosti osob a veřejného pořádku, jelikož zajišťuje, že jsou příslušníci veřejné služby schopni plnit všechny své úkoly.

38 Podle čl. 4 odst. 1 uvedeného nařízení tak musí být sluchová ostrost příslušníka vězeňské služby dostatečná, aby mohl komunikovat po telefonu a slyšel poplašný signál a rádiovou komunikaci.

39 Jak uvedl generální advokát v bodě 45 svého stanoviska, požadavek, aby příslušník vězeňské služby dobře slyšel, a měl tudíž určitou úroveň sluchové ostrosti, vyplývá z povahy jeho úkolů, jak jsou popsány předkládajícím soudem. Předkládající soud totiž uvedl, že dohled nad vězni zahrnuje zejména schopnost odhalit nepokoje, které se projevují zvukem, a reagovat na ně, slyšet spuštění poplašných zařízení, moci komunikovat s ostatními příslušníky prostřednictvím komunikačních přístrojů a zejména v hlučných situacích nebo při konfliktech, které mohou být fyzické povahy, v případě porušení vnitřního řádu věznice vězněnými osobami. Z týchž údajů mimo jiné vyplývá, že každému příslušníkovi vězeňské služby může být uložena povinnost poskytnout pomoc policii, na kterou se vztahují stejné požadavky na sluchovou ostrost.

40 Soudní dvůr již přitom rozhodl, že požadavek disponovat zvláštními fyzickými schopnostmi může být považován za „podstatný a určující profesní požadavek“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice 2000/78 pro výkon některých povolání, jako je povolání hasiče nebo policisty (v tomto smyslu viz

rozsudek ze dne 12. ledna 2010, Wolf, C-229/08, EU:C:2010:3, bod 40; rozsudek ze dne 13. listopadu 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, body 40 a 41, a rozsudek ze dne 15. listopadu 2016, Salaberria Sorondo, C-258/15, EU:C:2016:873, bod 36).

41 Z důvodu povahy úkolů příslušníka vězeňské služby a podmínek jejich výkonu lze tudíž skutečnost, že jeho sluchová ostrost musí splňovat minimální prahovou hodnotu sluchového vnímání určenou vnitrostátní právní úpravou, považovat za „podstatný a určující profesní požadavek“ ve smyslu uvedeného čl. 4 odst. 1 pro výkon povolání příslušníka vězeňské služby.

42 Vzhledem k tomu, že cílem nařízení č. 12 je chránit bezpečnost osob a veřejný pořádek, je třeba konstatovat, že toto nařízení sleduje legitimní cíle, jak vyplývá z bodů 36 a 37 tohoto rozsudku. Za těchto podmínek je třeba ještě ověřit, zda je přiměřený požadavek, který toto nařízení stanoví v článku 4 a příloze 1 a podle kterého musí sluchová ostrost příslušníka vězeňské služby dosahovat minimálních prahových hodnot sluchového vnímání, aniž je při posuzování dosažení těchto prahových hodnot povoleno použití kompenzačních pomůcek, přičemž jejich nedosažení představuje absolutní zdravotní kontraindikaci k plnění jeho úkolů, která je ukončuje, a může tudíž vést k jeho propuštění. Je proto třeba zkoumat, zda je tento požadavek vhodný k dosažení těchto cílů a zda nejde nad rámec toho, co je k jejich dosažení nezbytné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. listopadu 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, bod 45).

43 Pokud jde nejprve o to, zda je požadavek uvedený v předchozím bodě tohoto rozsudku vhodný k dosažení cílů, které se týkají zachování bezpečnosti osob a veřejného pořádku a jsou sledovány nařízením č. 12, lze připustit, že stanovení minimální prahové hodnoty sluchového vnímání pro plnění úkolů příslušníka vězeňské služby bez použití kompenzačních sluchových pomůcek umožňuje zajistit, že tento příslušník bude schopen reagovat na akustické poplašné signály nebo na případný útok a poskytnout pomoc policii bez rizika, že bude případně omezen nošením, poškozením nebo ztrátou sluchové pomůcky.

44 Je však třeba připomenout, že právní úprava je s to zaručit dosažení dovolávaného cíle pouze tehdy, pokud skutečně odpovídá snaze dosáhnout tohoto cíle soudržným a systematickým způsobem (rozsudek ze dne 12. ledna 2010, Petersen, C-341/08, EU:C:2010:4, bod 53 a citovaná judikatura, a rozsudek ze dne 21. ledna 2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, bod 32).

45 Z údajů uvedených v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce přitom vyplývá, že při posuzování dosažení minimálních prahových hodnot sluchového vnímání stanovených v nařízení č. 12 nemůže dotyčný příslušník vězeňské služby použít sluchadlo, zatímco při posuzování dodržení norem, které stanoví v oblasti zrakové ostrosti, může příslušník použít takové kompenzační pomůcky, jako jsou kontaktní čočky nebo brýle. Nošení, ztráta nebo poškození kontaktních čoček nebo brýlí přitom může rovněž bránit plnění jeho úkolů a vytvářet pro příslušníka vězeňské služby rizika srovnatelná s riziky plynoucími z používání, ztráty nebo poškození sluchadla, zejména v situaci fyzického konfliktu, kterému by byl uvedený příslušník vystaven.

46 Pokud jde dále o nezbytnost tohoto požadavku pro dosažení cílů, které se týkají zachování bezpečnosti osob a veřejného pořádku a které sleduje nařízení č. 12, je třeba připomenout, že nedosažení minimálních prahových hodnot sluchového vnímání stanovených tímto nařízením představuje zdravotní kontraindikaci, která absolutním způsobem brání plnění úkolů příslušníka vězeňské služby. Tyto prahové hodnoty se vztahují na všechny příslušníky vězeňské služby bez možnosti výjimky, a to bez ohledu na zařízení, ve kterém jsou zaměstnáni, nebo pozici, kterou zastávají. Uvedené nařízení mimoto neumožňuje individuální posouzení schopnosti příslušníka vězeňské služby plnit základní úkoly tohoto povolání bez ohledu na sluchovou vadu, kterou trpí.

47 Jak vyplývá z bodů 15 a 39 tohoto rozsudku, některé z úkolů těchto příslušníků přitom spočívají v dohledu nad osobami pod elektronickým dohledem za využití systému monitoringu, jakož i ve sledování monitorovacích a signalizačních zařízení, aniž zahrnují častý kontakt s vězněnými osobami. Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce mimoto vyplývá, že nařízení č. 12 nezohledňuje skutečnost, že sluchová vada může být korigována pomocí sluchadel, které mohou být miniaturizovány, umístěny uvnitř ucha, či dokonce umístěny pod přilbou.

48 Je třeba ostatně připomenout, že na základě článku 5 směrnice 2000/78, vykládaného ve světle bodů 20 a 21 jejího odůvodnění, pokud to konkrétní případ vyžaduje, musí zaměstnavatel přijmout vhodná opatření, která dané zdravotně postižené osobě umožní přístup k zaměstnání, jeho výkon nebo postup v zaměstnání, pokud tato opatření pro zaměstnavatele neznamenají neúměrné břemeno. Podle bodu 16 odůvodnění této směrnice totiž zavedení opatření k uspokojení potřeb zdravotně postižených osob na pracovišti hraje v boji proti diskriminaci na základě zdravotního postižení důležitou úlohu. Soudní dvůr v tomto ohledu upřesnil, že pojem „přiměřené uspořádání“ musí být chápán široce, a to tak, že zahrnuje odstranění různých překážek, které brání plnému a účinnému zapojení zdravotně postižených osob do profesního života na rovnoprávném základě s ostatními pracovníky. Kromě toho bod 20 odůvodnění v tomto ohledu obsahuje seznam přiměřených uspořádání hmotné, organizační či vzdělávací povahy, který není taxativní (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. dubna 2013, HK Danmark, C-335/11 a C-337/11, EU:C:2013:222, body 54 a 56).

49 Taková povinnost je rovněž zakotvena v Úmluvě Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením, která byla schválena jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady 2010/48/ES ze dne 26. listopadu 2009 (Úř. věst. 2010, L 23, s. 35) a o níž je třeba připomenout, že se jejích ustanovení lze dovolávat pro účely výkladu ustanovení směrnice 2000/78, takže posledně uvedená směrnice musí být v co největším možném rozsahu vykládána v souladu s touto úmluvou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. září 2019, Nobel Plastiques Ibérica, C-397/18, EU:C:2019:703, bod 40).

50 Soudní dvůr v tomto ohledu rozhodl, že tato směrnice brání propouštění na základě zdravotního postižení, které není s ohledem na povinnost poskytovat zdravotně postiženým osobám přiměřenou úpravu odůvodněno skutečností, že dotčená osoba není kvalifikovaná, schopná ani není k dispozici, aby plnila základní funkce spojené se svým pracovním místem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. července 2006, Chacón Navas, C-13/05, EU:C:2006:456, bod 52).

51 V projednávaném případě, jak vyplývá z údajů uvedených v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, byl žalobce v původním řízení před propuštěním zaměstnán jako příslušník vězeňské služby po dobu více než čtrnácti let a jeho nadřízení s ním byli spokojeni. Podle týchž údajů se nicméně jeví, že nařízení č. 12 neumožňovalo jeho zaměstnavateli, aby před jeho propuštěním ověřil, zda byla možná taková vhodná opatření podle článku 5 směrnice 2000/78, jako je použití sluchové pomůcky, osvobození žalobce od povinnosti plnit úkoly, které vyžadují dosažení požadovaných minimálních prahových hodnot sluchového vnímání, nebo přidělení na pracovní pozici, která nevyžaduje dosažení těchto prahových hodnot, a není poskytnut žádný údaj o případném neúměrném břemenu způsobeném takovými opatřeními.

52 Nařízení č. 12 tím, že stanoví minimální prahové hodnoty sluchového vnímání, jejichž nedosažení představuje zdravotní kontraindikaci, která absolutně brání plnění úkolů příslušníka vězeňské služby, aniž umožňuje ověřit, zda je tento příslušník schopen plnit své úkoly případně po přijetí

přiměřených uspořádání ve smyslu tohoto článku 5, patrně stanovilo požadavek překračující meze toho, co je nezbytné k dosažení cílů sledovaných tímto nařízením, což musí ověřit předkládající soud.

53 S ohledem na výše uvedené je třeba na položenou otázku odpovědět, že čl. 2 odst. 2 písm. a), čl. 4 odst. 1 a článek 5 směrnice 2000/78 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že je absolutně nemožné nadále zaměstnávat příslušníka vězeňské služby, jehož sluchová ostrost nedosahuje minimálních prahových hodnot sluchového vnímání, které stanoví tato právní úprava, aniž umožňuje ověřit, zda je tento příslušník schopen plnit své úkoly případně po přijetí přiměřených uspořádání ve smyslu tohoto článku 5.

K nákladům řízení

54 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Článek 2 odst. 2 písm. a), čl. 4 odst. 1 a článek 5 směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že je absolutně nemožné nadále zaměstnávat příslušníka vězeňské služby, jehož sluchová ostrost nedosahuje minimálních prahových hodnot sluchového vnímání, které stanoví tato právní úprava, aniž umožňuje ověřit, zda je tento příslušník schopen plnit své úkoly případně po přijetí přiměřených uspořádání ve smyslu tohoto článku 5.

Podpisy.